

Marian Płachecki

Metafora-powieść-światopogląd. Na materiale "Fachowce" Wacława Berenta, Marian Płachecki, "Pamiętnik Literacki" z.1 (1975) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/3 (57), 88

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) PŁACHECKI Marian: Metafora - powieść - światopogląd. Na materiale "Fachowca" Wacława Berenta. "Pamiętnik Literacki" 1975 z.1 s.127-165.

Artykuł składa się z dwu części. W pierwszej przedstawia autor propozycję ujmowania metafory jako "konfrontacji kontekstów", z których pochodzą dwa terminy metafory (oczy - gwiazdy). Ujęcie to - zdaniem autora - pozwala opisać udział metafory w kształtowaniu podmiotu wypowiedzi oraz w sterowaniu lekturą, a także prześledzić konsekwencje metaforyzacji dla spełniania przez utwór funkcji poetyckiej, odmienną poetyckich i prozatorskich użycie metafory, wreszcie tekstowe funkcje metafory w powieści. Druga część artykułu ma, w intencji autora, demonstrować interpretacyjną efektywność poczynionych rozróżnień teoretycznych, potwierdzać ich przydatność dla badań nad stylistyczną ekspresją światopoglądu powieści.

BP/57/41

M.P.

(II) POKRZYWNIAK Józef Tomasz: "Autora francuskiego satyry na króla polski przerobione". Z dziejów spolszczeń w wieku Oświecenia. "Studia Polonistyczne" II, Poznań 1975, s.107-124.

Przedmiotem szkicu jest analiza przystosowań do warunków polskich w satyrach, które dotychczas były bezpośrednio uznawane za przekłady z Boileau. Autor omawia takie zabiegi adaptacyjne, jak: 1/ zamiana nazwisk, nazw miejscowych i realiów francuskich na polskie; 2/ opuszczanie pewnych partii tekstu lub stosowanie przykładów o charakterze ogólnym zamiast przykładów konkretnych; 3/ amplifikacje np. historyczne czy obyczajowe - posługując się tekstami m.in. Krasickiego, Naruszewicza, Zabłockiego, Załuskiego, Felińskiego. Analizie konkretnych decyzji translatorskich towarzyszy konfrontacja ich ze współczesną - oświeceniową - teorią przekładu.

BP/57/42

I.J.